

Familie, køn og ligestilling

Mads Ted Drud-Jensen
Center for Udsatte Flygtninge, DRC Integration

DRC DANSK
FLYGTNINGE
HJÆLP

Online-kursus for frivillige, d. 20. september 2022

Program

17:00-18:30

Introduktion

Ligestilling i Danmark og blandt etniske minoriteter

Ligestilling og familiens rolle

Ligestilling og beskæftigelse

Negativ social kontrol

Hvordan håndterer vi køn og ligestilling hos os?

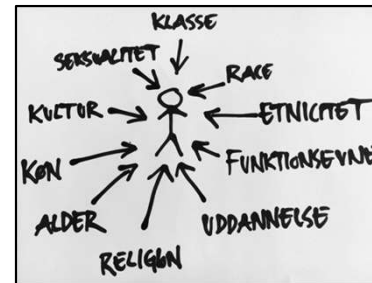
Spørgsmål

Ligestilling i Danmark og blandt etniske minoriteter

Når 'ligestilling' møder 'integration'

- Mange dagsordener og polariseret debat
- Kvinder (og mænd) med minoritetsetnisk baggrund er ikke en homogen gruppe

**MEST LÆSTE SENESTE 24
TIMER**

**Egyptiske mænd i ny
undersøgelse: Kvinder skal
finde sig i hustruvold**

16. JUN. 2017 KL. 19:45

Ny rapport: Flygtningekvinder er sværere at få i arbejde

Nyankomne kvindelige flygtninge ser sig først og fremmest som hjemmegående, viser ny rapport.

Vestegns-borgmester med klar melding om tørklædeforbud

Ishøjs borgmester Merete Amdisen (S) mener ikke, at et forbud mod tørklæder er vejen frem for at forhindre negativ social kontrol – måske endda det modsatte, lyder det.

Ligestilling i Danmark

- Kvinder og mænd har samme rettigheder og pligter
- Diskrimination på grund af køn eller seksuel orientering er ulovligt
- Kvinder og mænd har ret til selv at vælge partner samt hvornår og med hvem de vil giftes
- Tvangsægteskaber er ulovlige
- FNs Børnekonvention sikrer børns rettigheder

Er der ligestilling mellem mænd og kvinder i Danmark?

Køn og ligestilling i oprindelseslande

UN Women (2017) – **Egypten**,
Libanon, **Marokko** og **Palæstina**:

- Størstedelen af mænd har traditionelle syn på køn (støtter ikke ligestilling)
- Mange mænd støtter ligestilling
- Der er store forskelle både inden for og mellem landene
- Særligt rollemodeller og uddannelse spiller en positiv rolle

Ukraine:

- Højt uddannelsesniveau og beskæftigelsesgrad også for kvinder
- Køn opdelt arbejdsmarked
- Mere traditionelt syn på køn og seksualitet end i DK

Holdninger til ligestilling i DK

- Langt størstedelen af de minoritetsetniske mænd (og kvinder) har overvejende ligestillingsorienterede holdninger
 - > Huslige pligter, børnepasning, ledelse, forsørgere, barsel
- Et større mindretal blandt minoritetsetniske mænd og kvinder har traditionelle seksualmoraliske holdninger sammenlignet med mænd og kvinder med dansk baggrund
 - > Sex før ægteskab, *casual sex*, homoseksualitet
- Høj grad af religiøsitet spiller en rolle
- Holdninger til ligestilling ligger tættere på øvrige danske befolkning end på oprindelseslande

Als Research, *Maskulinitetsopfattelser og holdninger til ligestilling – særligt blandt minoritets-etniske mænd*, 2019

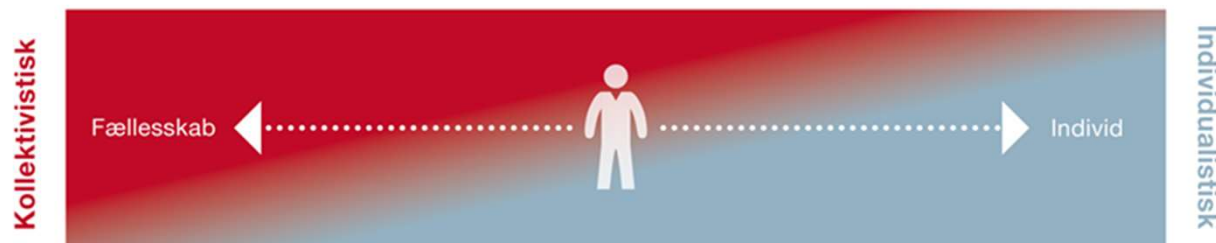
Familie

Mads Ted Drud-Jensen, Center for Udsatte Flygtninge

Individualistisk og kollektivistisk livssyn

Individualistisk: "Det enkelte menneske opdrages med bevidstheden om at være eneansvarlig for sit liv og have lov til at gøre med sit liv, hvad han/hun selv ønsker."

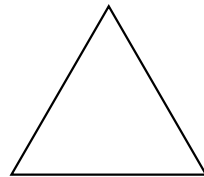
Kollektivistisk: "Den faste ramme omkring livet er hele den udvidede familie [...] I dette anses individet for at have et lykkeligt liv, hvis familiens livsprojekter realiseres, og hvis familien som helhed er velfungerende." (Marianne Skytte)

Kollektivistisk vs. individualistisk opdragelse

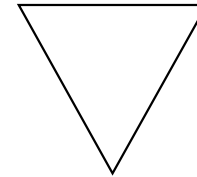
Ung/voksen

Barn

Få krav og forventninger til småbørn, som plejes og passes og har stort råderum.

Lille frihed og kun lidt selvstændighed som ung og voksen og mange krav og forventninger fra familien. Lille råderum.

Ung/voksen

Barn

Mange krav og forventninger til småbørn. De skal lære at klare sig selv, blive selvstændige og har et lille råderum.

Stor frihed og selvstændighed som ung og voksen. Stort råderum.

Kollektivistisk familiesyn

Kan indebære:

- Loyalitet og prioritering af kollektivets interesser over individets behov
- Æresbegrebet er centralt – og familiens ære beror i stor grad på kvindens ærbarhed
- Man passer på hinanden – og på hinandens børn
- Børnene skal passe på forældrene (en investering)

Ny og anderledes hverdag for familie i eksil

Hverdag i oprindelsesland

- Far på arbejde
- Mor hjemme
- Små børn hjemme
- Større børn i skole
- Større familienetværk

Hverdag i Danmark

- Små børn i institution
- Større børn i skole
- Begge forældre på arbejde og/eller i skole
- Kernefamilien

Beskæftigelse

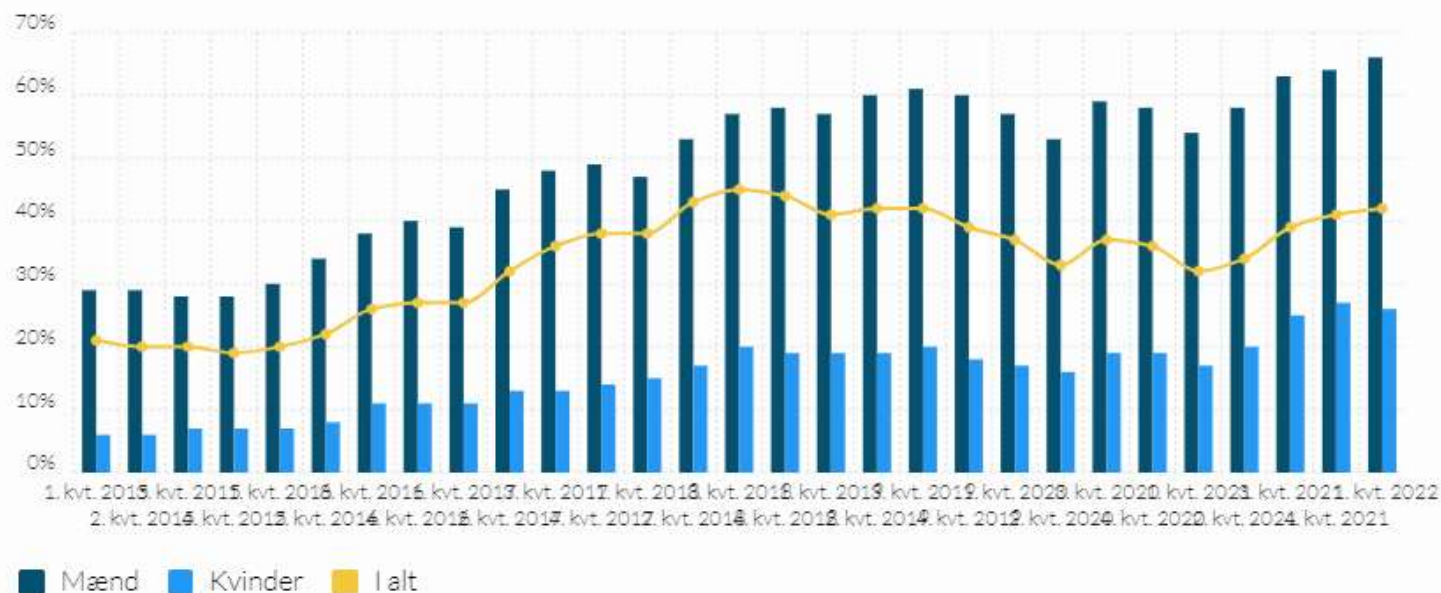
Tallene: Flygtninge og beskæftigelse

Kvinder: 26%

Mænd: 66%

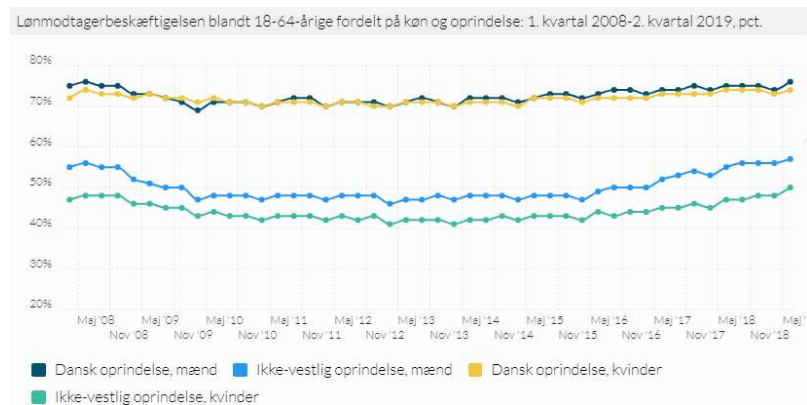
Kilde: UIM, integrationsbarometer.dk

Andel af 21-64-årige flygtninge og familiesammenførte til flygtninge med 3 års ophold i Danmark i lønmodtagerbeskæftigelse, 1. kvrt. 2015-1. kvrt. 2022, pct.

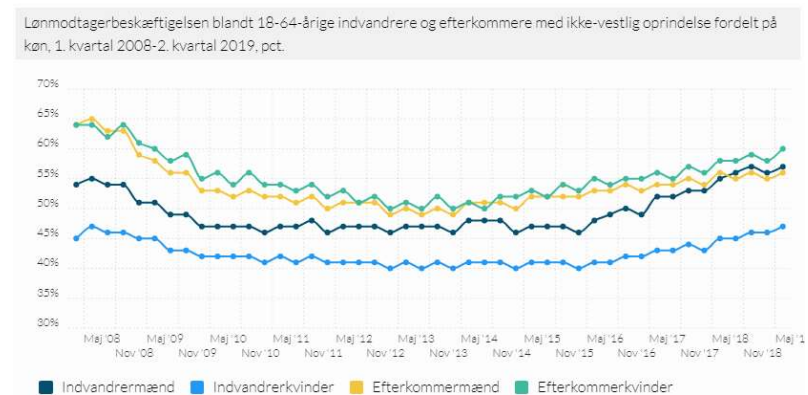

Tallene: Indvandrere og efterkommere

Kvinder med ikke-vestlig baggrund har *laveste* andel i beskæftigelse (50%)

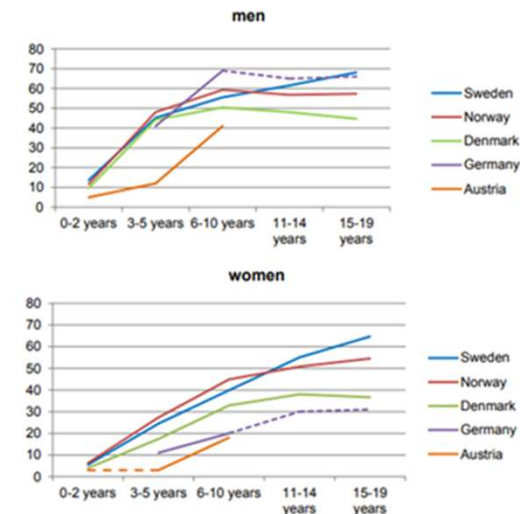
Blandt personer med ikke-vestlige oprindelse har efterkommer-kvinder den *højeste* andel i beskæftigelse (60%)

Flygtninge - hvad har betydning?

- Lavere uddannelsesniveau (men ikke meget) og mindre lønarbejdserfaring end mænd
- Efterkommere: kvinder bedre uddannede end mænd
- Kvinder er længere om at lære værtslandets sprog
- Uddannelse og sprogkompetencer har større betydning for flygtningekvindes beskæftigelse end for andre grupper

Figure 5. Evolution of employment rates of refugees with duration of residence, by gender, around 2016, persons aged 15-64, selected European OECD countries

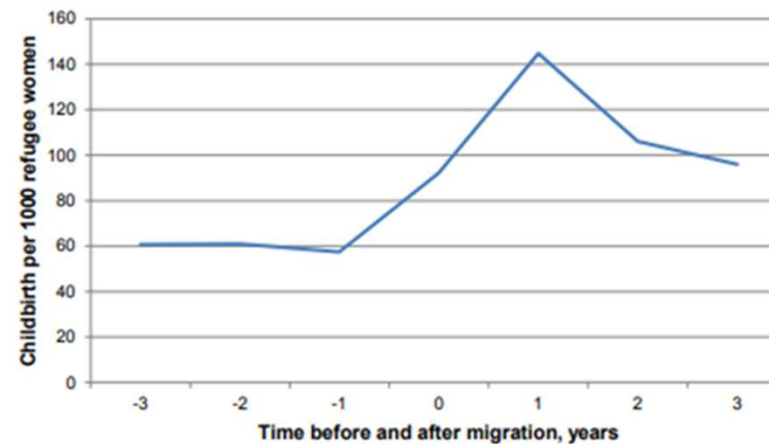
Source: Denmark, Norway, Sweden: 2016 Register data; Austria: 2016 Survey on Integration measures and labour market success of refugees and beneficiaries of subsidiary protection in Austria (FIMAS); Germany: 2014 Survey on Integration of Persons Granted Asylum and Recognised Refugees (*Flüchtlingsstudie*).

Flygtninge – hvad har betydning?

- Kvinder har i større grad helbredsmæssige problemer
- Kvinder mangler netværk – netværk har stor betydning
- Kønsforskelle i integrationsforløb og -indsatser
- Mødres beskæftigelse har stor betydning for deres børn/døtre
- Beskæftigelsesgrad er højere i værtsland end i oprindelsesland og beskæftigelsesgab mellem kvinder og mænd er mindre

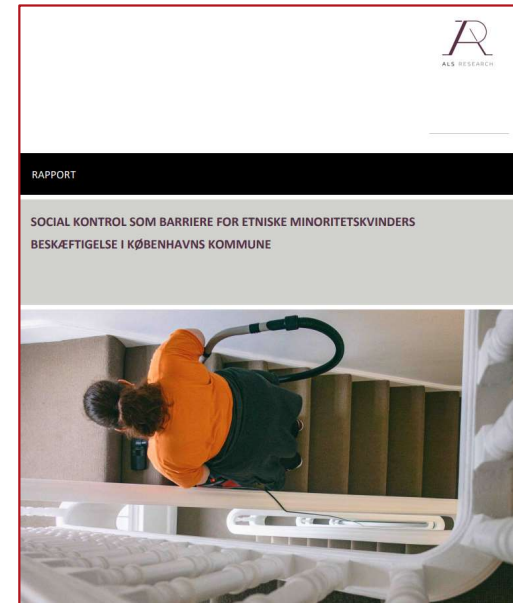
OECD, *Triple disadvantage? The integration of refugee women*, 2018

Figure 10. Fertility per 1000 refugee women in Norway

Flere årsager

- Ansvar for hjem og børn – kønsroller
- Social kontrol
- Diskrimination/forskelsbehandling

Negativ social kontrol

Mads Ted Drud-Jensen, Center for Udsatte Flygtninge

Hvad er negativ social kontrol?

- Handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder.
- Overskrider individets rettigheder iht. menneskerettigheder og dansk lov.
- Har til formål at sikre, at bestemte normer overholdes.
- Forestillinger om familiens ære (og skam) kan spille en stor rolle.
- *Obs på at flugt- og eksilrelaterede problemstillinger (flugt, eksilstress, traumer m.v.) kan forstærke kontrol-dynamikker.*

Hvad handler det om?

- Den enkeltes selvbestemmelse over egen krop, frihed til at vælge venner, fritidsaktiviteter, religion, påklædning, uddannelse, arbejde, kæreste eller ægtefælle.
- Hvem må man være sammen med? Og være i kontakt med?
- Hvad må man have på? Tørklæde? Make up?
- Hvad må man deltage i? Fritidsaktiviteter? Svømning? Idræt? Lejrskole?
- Hvilken uddannelse må man vælge? Og hvad med arbejde?
- Fremtidsplaner?

Hvordan håndhæves social kontrol?

- Overvågning (andre 'kigger med')
- Kontrol af mobil, computer, taske...
- Psykisk vold/mobning
- Nedværdigende sprogbrug
- Trusler
- Ignoreret/frosset ude
- Skyld og skam som pressionsmiddel

Unge oplevelse med social control

Als Research, 2018

- Flertallet (også af minoritetsetniske unge) oplever ikke at være udsat
- Minoritetsetniske unge i højere grad udsat
- Sammenhæng mellem trivsel og oplevelser med negativ social kontrol
- Minoritetsetniske kvinder oplever mindste grad af selvbestemmelse og frihed
- 15-17-årige oplever større grad af negativ social kontrol end 18-29-årige
- Sammenhæng mellem hensynet til familiens ære og negativ social kontrol
- Primære udøvere er forældre – herunder særligt mødre
- Manglende viden og myter om kvinders seksualitet og 'mødom'
- Mange minoritetsetniske unge tror ikke forældre ville acceptere kæreste af samme køn

Om tørklæde (Als Research, 2018)

“Undersøgelsens datamateriale giver ikke grundlag for at konkludere, at manglende selvbestemmelse i forhold til at gå med tørklæde eller andre religiøse symboler er et udbredt problem i relation til negativ social kontrol blandt elever i 6.-8. klasse.”

Positiv udvikling

Udlændinge- og Integrationsministeriets
Medborgerskabsundersøgelse, 2012-2019:

- Andelen af unge, der oplever at blive begrænset i deres valg af kæreste eller ægtefælle, er faldet. Det samme er andelen af unge, der ikke tilslutter sig ligestilling mellem kønnene.

Københavns Kommunes Medborgerundersøgelse, 2015-2018:

- Flere må have en kæreste, bo med person af det modsatte køn, accepterer homoseksualitet.

**Hvad betyder dette for min indsats?
Hvad har overrasket mig?
Hvad har jeg af spørgsmål?**

**Hvordan håndterer vi køn og
ligestilling hos os?**

Erfaringer fra *Ret til ligestilling*

- Det nytter at tale om det – også om det, der kan være svært
- Der er brug for viden om rettigheder
- Fokus på dialog og refleksion – *what's in it for me?*
- Bruge sig selv om rollemodel og/eller *peer* (som kvinde, mand, flygtning...)
- Når man taler om ligestilling i Danmark:
 - > synliggøre at danske kvinder har kæmpet for deres rettigheder (det kommer ikke af sig selv)
 - > formidle et realistisk billede af ligestilling (og mangel på samme) i praksis

www.ret-til-ligestilling.dk

Hvad kan vi gøre?

- Slip berøringsangsten – spørg ind, tal om det
- Afdæk situationen hos den enkelte
- Vær opmærksom på mistrivsel
- I tilfælde af bekymring: kontakt en fagperson eller regionskonsulenten (husk underretningspligt)

Handlemuligheder

- Lave arrangementer (kvinder og mænd samlet eller hver for sig), hvor I – hvis aktuelt – taler om svære emner som kønsroller og social kontrol
- Tage på udflugter, vise verden udenfor
- Beskæftigelse: Frivillig 'mentor' eller støtte kan have stor betydning

Børneopdragelse – anbefalinger

- Kvinder uden beskæftigelse og uddannelse er stærkere kontrolleret af ægtefællen og kontrollerer børnene mere (Als Research, 2011)
- Hvis man løsner grebet om børnene, kan man også holde bedre styr på dem og bedre tale med dem om svære ting
- Informere om konsekvenserne af social kontrol for børnene (i skolen, på uddannelser, sociale liv)

Henvisningsmuligheder, netværk og viden

Rådgivning om æresrelaterede konflikter:

red-center.dk

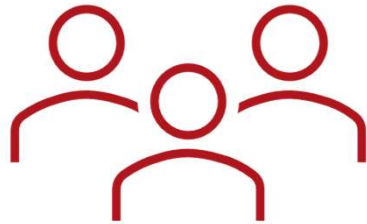
LGBT-personer:

sabaah.dk

lgbtasylum.dk

Unge flygtninge:

dfunk.dk

Center for Udsatte Flygtninges
vidensnotat om kønsligestilling i
arbejdet med integration af
flygtninge:

[https://drc.ngo/media/1n5cqnw
t/temanotat_ligestilling_cuf_09
012020.pdf](https://drc.ngo/media/1n5cqnw
t/temanotat_ligestilling_cuf_09
012020.pdf)

**Hvad tager jeg med mig herfra?
Har jeg yderligere spørgsmål?**

Tak for nu!
mads.drud-Jensen@drc.ngo
udsatte@drc.ngo